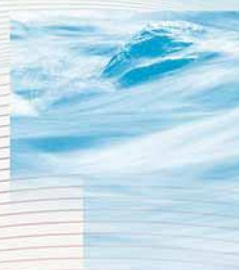

CO2 Rapportage eerste half jaar 2015

LievenseCSO

Documentcode: Versie 1

CO2 Rapportage eerste half jaar 2015

LievenseCSO

Documentcode: Versie 1

Opdrachtgever

LievenseCSO Holding B.V.

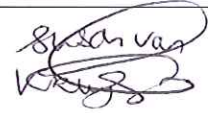
Contactpersoon LievenseCSO

Susan van Kruijsbergen

088-910 2019

SvKruijsbergen@LievenseCSO.com

Projectcode	MVO 2015
Documentnummer	Versie 1
Versiedatum	10 september 2015
Status	Definitief

Autorisatie			
Documentnummer	Versiedatum	Status	
Versie 1	10 september 2015	Definitief	
Opgesteld door:	Functie	Datum	Paraaf
H.C. van Kruijsbergen MSc.	MVO-coördinator	10.09.2015	
Geverifieerd door:	Functie	Datum	Paraaf
drs. C.A. Kil	Hoofd Algemene zaken	11.09.2015	
Akkoord projectleider:	Functie	Datum	Paraaf
drs. C.A. Kil	Hoofd Algemene zaken	11.09.2015	

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
1 Inleiding	1
2 Basisgegevens.....	2
2.1 Beschrijving van de organisatie.....	2
2.2 Verantwoordelijkheden	2
2.3 Basisjaar	2
2.4 Rapportageperiode	2
2.5 Verificatie	2
3 Afbakening	3
3.1 Organisatorische grens.....	3
3.2 Organisatie structuur	3
3.3 Wijziging organisatie	3
4 Berekeningsmethodiek	4
4.1 Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	4
4.2 Wijzigingen berekeningsmethodiek.....	4
4.3 Uitsluitingen	4
4.4 Opname van CO ₂	4
4.5 Biomassa	4
5 Emissies.....	5
5.1 Footprint basisjaar 2013	5
5.2 Footprint eerste half jaar	5
5.3 Trendanalyse	6
5.3.1 Trend halfjaarlijks per categorie.....	7
5.3.2 Trend halfjaarlijks per scope	8
5.3.3 Trend halfjaarlijks gerelateerd aan brutomarge	9
6 Doelstellingen.....	10
6.1 Voortgang reductiemaatregelen.....	10

1 Inleiding

Lievensecso is een advies- en ingenieursbureau op het gebied van infrastructuur- en omgevingsvraagstukken met specialisaties in water, transportleidingen, ondergrond en ruimtelijke planvorming. Onze missie is om maatschappelijke activiteiten op een verantwoorde manier in te passen in onze leefomgeving en op duurzame wijze te onderhouden en te beheren. Het goed afstemmen van de diverse vormen van ruimtegebruik, gebruik maken van de juiste technieken en rekening houden met omgevingskenmerken zien wij als basisvoorwaarden daar voor. Door ruimte en voorzieningen te delen, gebruik te maken van de nieuwste inzichten en waar mogelijk te werken met de natuur in plaats van daar tegen in, wordt het gebruik van grondstoffen en niet vervangbare energiebronnen beperkt, ruimte bespaard en de kans op calamiteiten geminimaliseerd.

Een verantwoorde inpassing van infrastructurele voorzieningen en een goede inrichting en beheer van onze omgeving vraagt om deskundigheid op het gebied van civiele techniek, bodem, water, milieu, ecologie, planologie, omgevingsrecht en tal van specialistische zaken. De gecombineerde expertise van onze ingenieurs en omgevingspecialisten maakt dat wij klanten kunnen ondersteunen in het gehele traject van ideevorming en planontwikkeling tot aan de realisatie. Daarbij zoeken wij naar een goede balans tussen economische, sociaal-maatschappelijke, planologische en milieukundige belangen. Hoe vroeger wij betrokken zijn bij de planvorming, hoe beter dat gaat.

De zorg voor duurzaamheid ziet Lievensecso als een belangrijke bedrijfsverantwoordelijkheid, zowel in haar eigen bedrijfsvoering, als in het onderzoeks- en advieswerk voor haar klanten. In dat licht zien wij het als onze plicht om zo zuinig mogelijk om te gaan met energie en grondstoffen, onder andere om CO₂-emissies te minimaliseren. Voor een blijvende zorg voor verdergaande CO₂-emissiereductie hebben wij gekozen voor certificering op de CO₂-prestatieladder. De emissie van onze bedrijfsvoering is de afgelopen jaren al flink gereduceerd door een zuiniger wagenpark, maatregelen voor energiereductie in onze panden, meer gebruik van openbaar vervoer, gebruik van videoconferencing voor overleggen tussen vestigingen et cetera. Met behulp van de CO₂-Prestatieladder werken wij aan verdere reductie. Sinds voorjaar 2014 is Lievensecso op holdingniveau gecertificeerd op deze ladder, op niveau 5.

Voorliggende rapportage geeft de benodigde formele (technische) informatie voor de CO₂-Prestatieladder. Het CO₂-dossier op intranet en de internetpagina www.lievensecso.com geven verdere informatie over onze prestaties. Het opstellen van de periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-prestatieladder is ingevoerd. Deze periodieke rapportage beschrijft alle zaken zoals beschreven in § 7.3 van de ISO14064.

2 Basisgegevens

2.1 Beschrijving van de organisatie

LievenseCSO Holding, kortweg LievenseCSO genoemd, heeft ongeveer 200 medewerkers en is gevestigd in Breda, Bunnik, Deventer, Groningen, Hoogvliet, Leeuwarden en Maastricht. In het buitenland heeft LievenseCSO vestigingen op Sint-Maarten en in Riaad (Saoedi Arabië). De gecombineerde jaaromzet van LievenseCSO Infra en LievenseCSO Milieu bedraagt bijna 24 miljoen euro. Hiermee is LievenseCSO één van de grootste Nederlandse advies- en ingenieursbureaus dat in particuliere handen is.

2.2 Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijke stuurcyclus (KAM):

Hoofd algemene zaken: dhr. drs. C.A. Kil/ Hoofd Administratie: dhr. P.C.M. Meesters

Eindverantwoordelijke:

Directie LievenseCSO

Contactpersoon emissie inventaris:

mw. H.C. van Kruijsbergen MSc.

2.3 Basisjaar

Het basisjaar is 2013.

2.4 Rapportageperiode

Deze rapportage beschrijft de periode 1 januari 2015 t/m 30 juni 2015

2.5 Verificatie

De footprint is niet extern geverifieerd.

3 Afbakening

3.1 Organisatorische grens

De organisatorische grens van LievenseCSO is bepaald volgens de GHG-methode (methode 1 in het CO₂-Prestatieladderhandboek). LievenseCSO is op holdingniveau gecertificeerd, met daaronder alle onderliggende Bv's en dochterondernemingen, uitgezonderd Lievense Arabia. Aangezien LievenseCSO slechts 30% van de aandelen van Lievense Arabia (Riaad) in handen heeft, kan zij weinig invloed uitoefenen op het bedrijfsbeleid van deze dochteronderneming.

3.2 Organisatie structuur

LievenseCSO Holding	Groep
LievenseCSO Milieu B.V.	Rechtspersoon
Bunnik	Vestiging
Deventer	Vestiging
Groningen	Vestiging
Maastricht	Vestiging
Leeuwarden	Vestiging
LievenseCSO Infra B.V.	Rechtspersoon
Breda	Vestiging
LievenseAdriaens B.V., Hoogvliet	Rechtspersoon
Lievense Consulting Engineers N.V., Sint Maarten	Rechtspersoon

3.3 Wijziging organisatie

Sinds voorjaar 2014 is de holding LievenseCSO gecertificeerd op niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder. Vanaf begin 2013 zijn de gegevens van Lievense opgenomen in het CO₂-managementsysteem. Met het samenvoegen van beide registraties is 2013 het nieuwe referentiejaar geworden. Eind 2013 is het gezamenlijke plan van aanpak, incl. nieuwe doelstellingen, vastgesteld.

Vanaf juli 2015 maakt Bartels BV onderdeel uit van de LievenseCSO holding. Aangezien dit een rapportage over het eerste half jaar betreft, is Bartels BV hier nog niet in opgenomen.

4 Berekeningsmethodiek

4.1 Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Omdat deze Periodieke rapportage onderdeel is van een CO₂-prestatieladder certificaat wordt de methodiek aangehouden zoals voorgeschreven in het Handboek 2.2, geldig m.i.v. april 2014, zoals uitgegeven door de SKAO. Deze methode schrijft voor om 'business air travel' en 'personal cars for business travel' tot Scope 2 te rekenen. De gebruikte conversiefactoren zijn afkomstig uit het SKAO Handboek 2.2, geldig m.i.v. april 2014.

4.2 Wijzigingen berekeningsmethodiek

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodiek ten opzichte van 2013.

4.3 Uitsluitingen

Zoals beschreven bij de organisatorische afbakening wordt de dochter Lievense Arabia uitgesloten.

4.4 Opname van CO₂

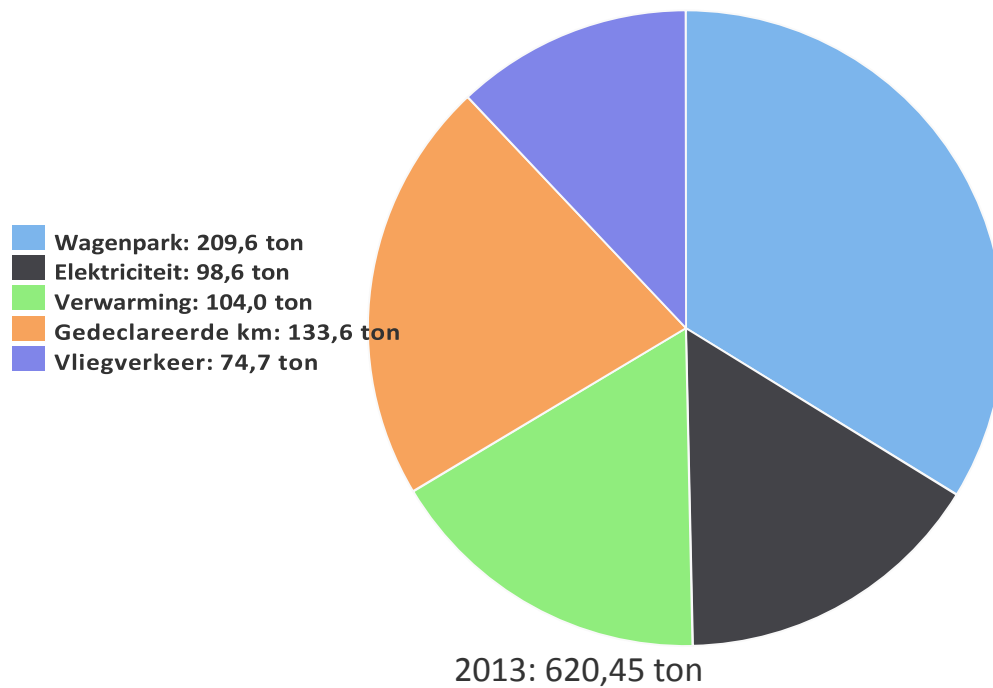
Binnen de organisatiegrenzen van LievenseCSO vindt geen verwijdering van broeikasgassen plaats. Artikel 7.3 lid g van de NEN-ISO14064-1 is derhalve niet van toepassing op de onderhavige CO₂-emissie inventarisatie.

4.5 Biomassa

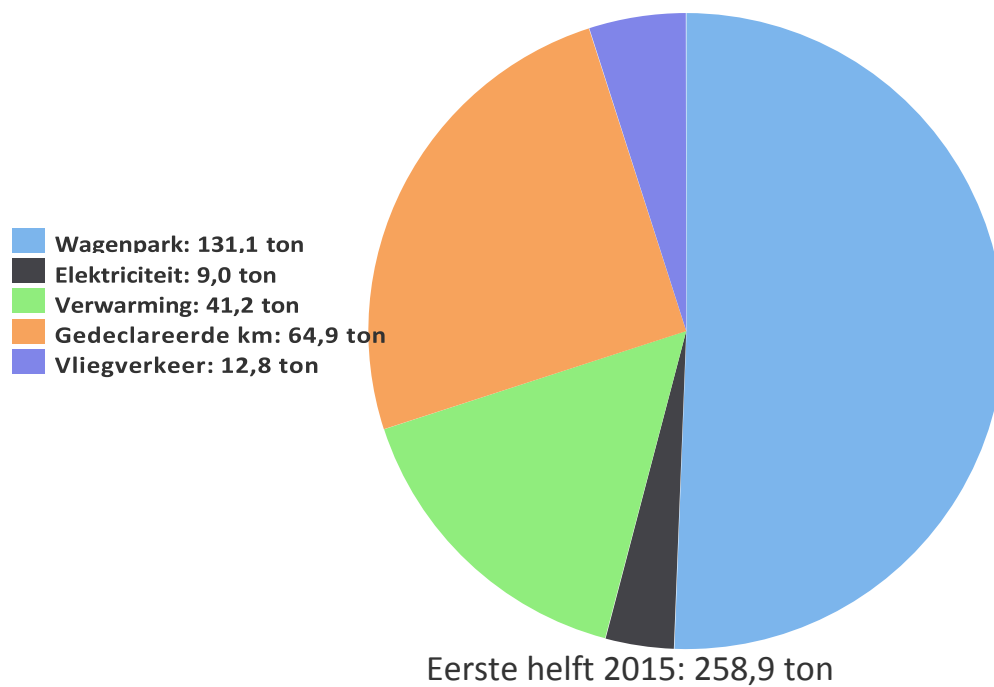
Binnen de organisatiegrenzen van LievenseCSO vindt geen verbranding van biomassa plaats. Artikel 7.3 lid f van de NEN-ISO14064-1 is derhalve niet van toepassing op de onderhavige CO₂-emissie inventarisatie.

5 Emissies

5.1 Footprint basisjaar 2013

5.2 Footprint eerste half jaar

Wagenpark	131,05
Elektriciteit	9,03
Verwarming	41,16
Gedeclareerde kilometers	64,88
Vliegverkeer	12,78
Totaal	258,90

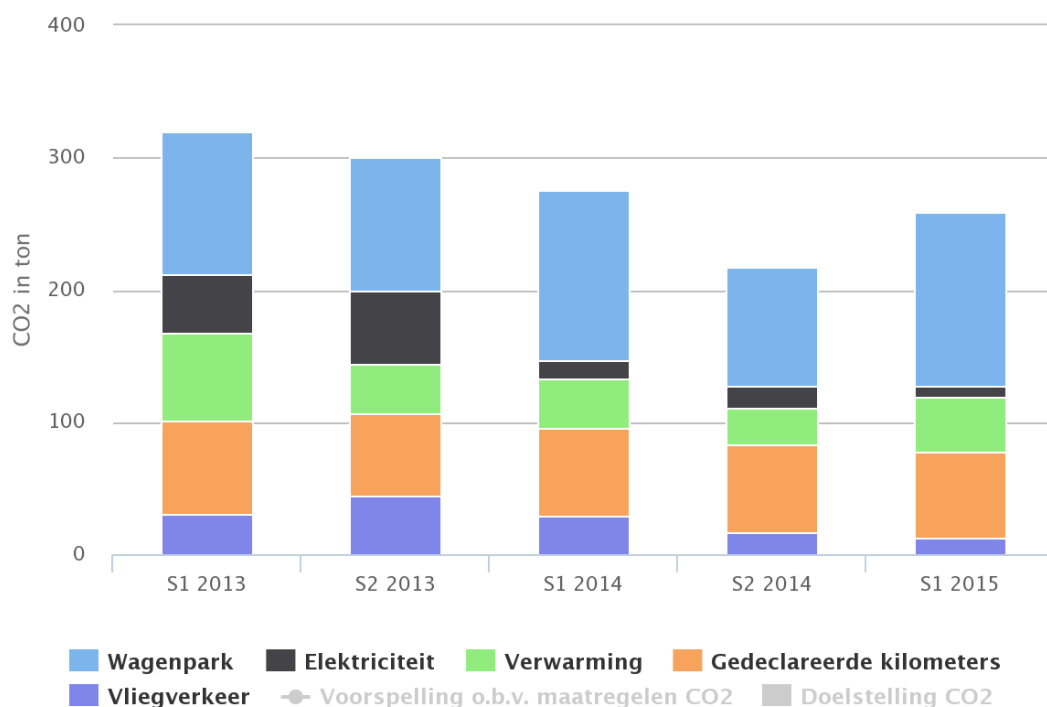
5.3 Trendanalyse

De CO₂-emissie van LieveenseCSO over de eerste helft van 2015 is, omgerekend naar een heel jaar, 17% lager dan de totale emissie van 2013. Net zoals in 2014 is het vliegverkeer sterk afgenomen ten opzichte van 2013. Een groeiende uitstoot is die van het eigen wagenpark. Deze groei is gerelateerd aan de groeiende omzet en is één van de redenen om de uitstoot te relateren aan brutomarge. De scope 1 emissie is 9% toegenomen, de scope 2 emissie is 42% afgenomen. Onderstaande grafieken en tabellen illustreren deze ontwikkeling.

De brutomarge over de eerste helft van 2015 is €9.335.000. In heel 2013 was de brutomarge €17.669.000. Gerelateerd aan de brutomarge is de gerealiseerde CO₂-reductie 21% ten opzichte van 2013.

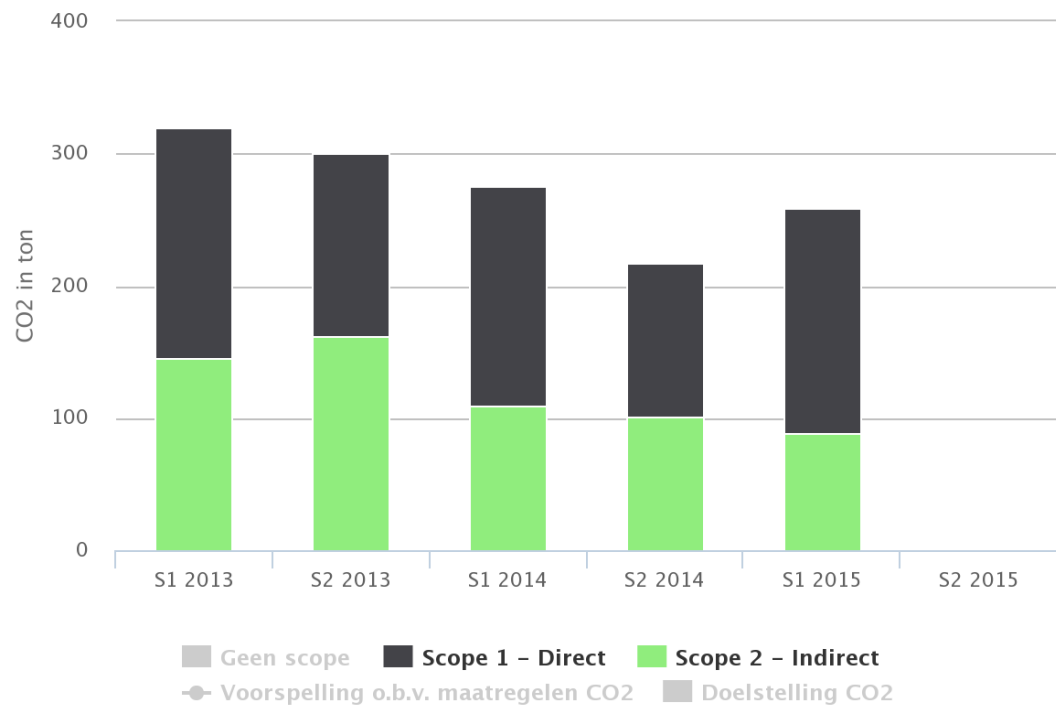
Deze rapportage geeft een eerste beeld voor 2015. Verdere analyse van de CO₂-emissies vindt aan het einde van het jaar plaats.

5.3.1 Trend halfjaarlijks per categorie

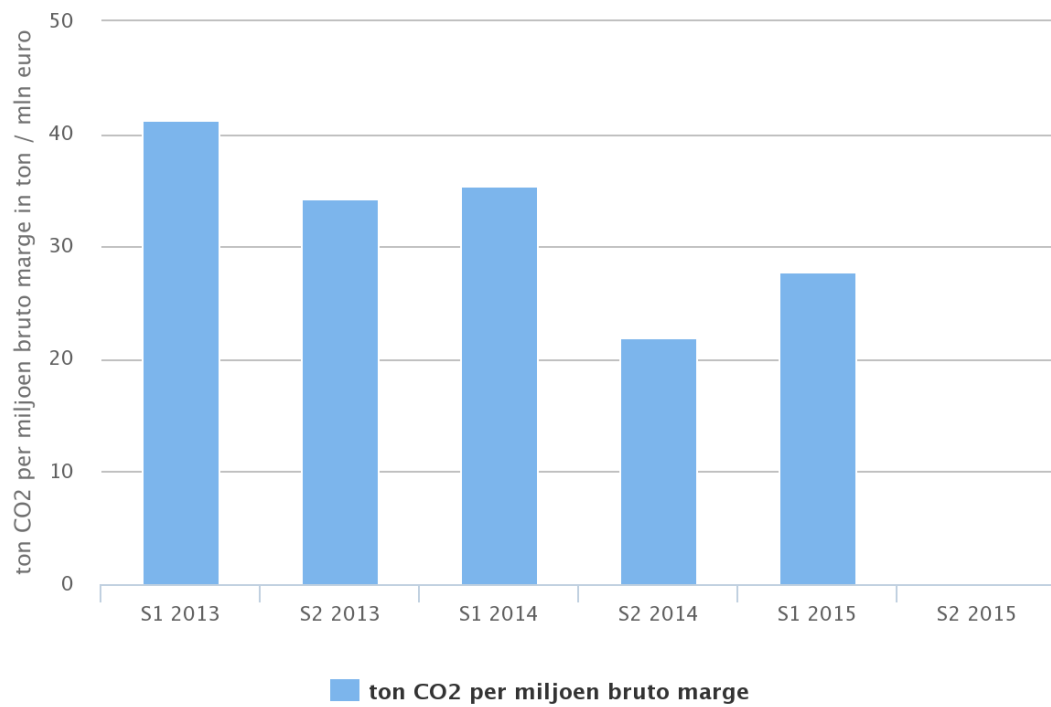
	2013-I	2013-II	2014-I	2014-II	2015-I
Wagenpark	107,68	101,90	128,15	90,09	131,05
Elektriciteit	44,39	54,20	14,49	16,96	9,03
Verwarming	66,73	37,28	37,85	26,82	41,16
Gedeclareerde kilometers	70,85	62,76	66,37	66,48	64,88
Vliegverkeer	30,27	44,40	28,55	17,14	12,78
Totaal	319,92	300,54	275,40	217,49	258,90

5.3.2 Trend halfjaarlijks per scope

	2013-I	2013-II	2014-I	2014-II	2015-I
Scope 1 - Direct	174,41	139,18	165,80	116,73	170,60
Scope 2 - Indirect	145,51	161,36	109,60	100,76	88,30
Totaal	319,92	300,54	275,40	217,49	258,90

5.3.3 Trend halfjaarlijks gerelateerd aan brutomarge

	2013-I	2013-II	2014-I	2014-II	2015-I
ton CO2 per miljoen bruto marge	41,28	34,17	35,42	21,98	27,73

6 Doelstellingen

LieveenseCSO streeft naar een reductie van haar totale CO₂-uitstoot (scope 1 & 2) van 5% in de periode van 2013 tot 2018, gerelateerd aan de brutomarge.

Uitgewerkt naar scopes verwachten wij de volgende besparing te realiseren:

- scope 1 besparing (eigen wagenpark, gasverbruik): 3%;
- scope 2 besparing (elektriciteit, gedeclareerde kilometers, vliegverkeer): 7%;

waarbij het halen van de totale doelstelling leidend is.

Onderstaande tabel laat zien hoe deze doelstelling er per jaar uit ziet.

Jaar	Effect scope 1[%]	Effect scope 2[%]	Referentiejaar
2014	0.6%	1.4%	2013
2015	1.2%	2.8%	2013
2016	1.8%	4.2%	2013
2017	2.4%	5.6%	2013
2018	3.0%	7.0%	2013

6.1 Voortgang reductiemaatregelen

Uit de trendanalyse blijkt dat de totale doelstelling van 5% reductie in 2018 ten opzichte van 2013 gerelateerd aan de brutomarge op dit moment al gehaald wordt. Dit betekent niet dat we stil kunnen gaan zitten, aangezien een koude winter of een aantal projecten waarvoor veel kilometers of vlieguren nodig zijn erg veel invloed kunnen uitoefenen.

In de eerste helft van 2015 zijn een aantal concrete maatregelen genomen. Er zijn zes nieuwe veldwerkbussen aangeschaft die uitgerust zijn met een toerenbegrenzer. Door het maximaliseren van de hoeveelheid toeren en snelheid wordt de berijder een handje geholpen met zuinig rijden. Daarnaast zijn een aantal van de pool Daihatsu Cuores vervangen door Volkswagen Ups, die eerder al op een concreet project gebruikt werden. Met een CO₂-uitstoot van 95 gram per kilometer zouden deze nog zuiniger moeten rijden dan de oude poolauto's. Daarnaast is het hoofdkantoor van Bartels in Apeldoorn uitgerust met een videoconferencingsysteem waarmee aangesloten wordt bij het huidige systeem van LieveenseCSO.

Ook op communicatiegebied zijn er verschillende acties uitgevoerd. Het MVO jaarverslag is uitgebracht waarna de stand van zaken op CO₂-gebied met de medewerkers gecommuniceerd is door middel van lunchlezingen op vrijwel alle vestigingen. In de vestiging Breda is de ISO14001 geïmplementeerd, waardoor het belang van milieubewust werken voor al deze medewerkers weer extra duidelijk is geworden.